

יונקים

עד כה לא נתקלנו בבעיות שילשולים או תמותה אצל הגידול. על אף זאת אני מחכה למשלוח של אלקטרוליט מהארץ כפי שהובטח לי.

*

ההתפתחות לעתיד

בעל המשק מתכוון ליבא עוד כ-100 עגלות הרות מישראל ונראה שהדבר יצא לפועל בקרוב. בכלל מורגשת פה התעניינות ערה בפרות שלנו. אמנם ריבוי המבקרים פה במשק בו אני עובד והזמן ה"נגזל" ממני לטפל בהם – יש בהם משום התחלה של הפרעה בביצוע עבודתי השוטפת. אך טובה ההרגשה להראות את "סחורתנו" ואת יכולת הייצור שלה.

בחדש הראשון לחייהם מוחזקים היונקים במבנה סגור, כל הוולדות ביחד, על ריפוד קש. בשעת ההגמעה הם נקשרים בשרשרות. במשך השבוע הראשון מגמיעים אותם בקולוסטרום. במשך החדש הראשון מקבל כל ולד 4 ליטר חלב מלא ביום (2 מנות של 2 ליטר כל אחת).

בחדש השני לחייהם עוברים היונקים לשיכון חופשי: תאים מוגנים, פתוחים לחצר. מגמיעים אותם ב-2 ליטר חלב מלא ליום. בגיל 8 שבועות נגמלים העגלים.

מהיום הראשון מאביסים תערובת מתוצרת עצמית, המכילה חיטה גרוסה, תירס גרוס, אספסת גרוסה, מלח, DCP וויטמינים. תכולת החלבון בתערובת – כ-20%. העגלים אוכלים אותה ברצון.

"שיקומו של ענף החלב"

מסתבר שלמרות התנאים הקשים ששררו במשקו של מר גלאון – תנאי רטיבות גבוהה ובעיות בינוי – התאקלמו הבהמות הישראליות היטב ומצבן הגופני מעולה. מסכם כותב המאמר: "הרפת החדשה הינה מקורה עכשיו ויחידת החליבה תותקן בקרוב. כעת נחלב העדר ידנית... ומניב 14 ליטר לפרה בממוצע בתחלובה הראשונה".

תחת כותרת זו מתפרסם בירחון הזמבי Productive Farming מחודש אוקטובר 1980, מאמר הדן בשני משקי חלב באזור לוסקה, אשר ייבאו לאחרונה למעלה מ-300 מבכירות ישראליות.

במאמר מסופר על משקו של מר גלאון הנמצא במרחק של כ-20 ק"מ מלוסקה בירת זמביה, ועל משקו של וילי פרנקליון, כ-35 ק"מ מלוסקה.

שורת מבכירות של העדר הישראלי המיובא במשק גלאון

אינדיווידואליים. 45 מתוך 140 העגלות ההרות שיובאו מישראל כבר המליטו (בעת פירסום המאמר, דהיינו באוקטובר 1980). בכונת בעל המשק להגדיל את העדר עד כדי 300 פרות. לניהול משק זה יצא בסוף חודש ינואר ה' מנחם עפרוני ממושב פארן.

משק זה, אגב, מנוהל על ידי הח' אלוך קמה ממושב אביגדור. משקו של מר פרנקלין בנוי היטב לפי כל כללי התיכנון. הפרות משוכנות בסככת קוראל. מכון חליבה מודרני, מצויד במכונה ניו זילנדית, כבר פועל, העגלות הרכות מוחזקות בכלובים

מחקר על הרפת במשק הארץ ישראלי

ד"ר יגאל וישינסקי, "החקלאית", עפולה

גלעד: "הרפת והמשק הארץ ישראלי – מקומו ותפקידו של משק החלב במערכת ההתיישבות בארץ ישראל בתקופת המנדט".

המאמר שחובר על ידי שני היסטוריונים נכתב כמובן מנקודת מבט היסטורית, וכאן מוסברים גם תהליכים כלכליים שעברו על ההתיישבות, אולם אין בו כמעט כל נגיעה בהיבטים מקצועיים (הזנה, טיפוח, מבנים, מיכון, בריאות וכו'). במאמר סקירה על התפתחות המשק היהודי, ממשק מטעים ופלחה למשק שלחין מעורב שבו תפשה הרפת מקום מרכזי בשנות העשרים המאוחרות אך בעיקר בשנות השלושים והארבעים. המחברים מתארים את התלות בין התפתחותו של הישוב העירוני, (העליה הרביעית והחמישית), ובין תהליכי ההתפתחות המואצים שעברו על הרפת במשק השיתופי בגלל היווצרות שוק צרכני לתוצרת חלב. הם גם מוכיחים שבימי המנדט היה משק החלב משק מסובסד על ידי המוסדות המיישבים הציונים. הסיבסוד הביא אמנם לפיתוח נרחב של הרפת, אולם מאידך הפך את החקלאי ומשקו לפגיע ביותר בעת הקטנת הסובסידיה, עלית מחיר החלב, והקטנת הצריכה (גם אז!!!).

נקודה מעניינת נוספת היא שבתחילת המאה, כל המתכננים וחולמי הדרך לחקלאות יהודית לא ראו את הרפת כענף מרכזי, אלא כענף משפחתי להספקה עצמית. יוצא דופן היה המנהיג הציוני ההולנדי יעקובוס ה. קאן שבספרו "ארץ ישראל" שיצא בשנת 1909, טען שיש לפתח בארץ ישראל משקי חלב מודרניים כתנאי הכרחי לביסוס הכלכלי של המשקים, כיוון שלא האמין ביכולת להגיע לעצמאות כלכלית על בסיס גידולי הבעל, כפי שהיה מקובל במושבות אז. יתכן ומוצאו מהולנד – ארץ מגדלת בקר – השפיע על השקפתו. הוא גם ראה בבחירות את הקשר שבין הגידול העירוני בעתיד והתפתחות משק החלב.

הגיע לידיעתי שעוסקים עכשיו בתעוד ובכתיבת ספר על התפתחות הרפת והפרה הישראלית, שיוצא בעתיד על ידי ההתאחדות. יש לברך על יוזמה זו, שכמובן תעסוק בהיבטים מקצועיים ותביא ידע זה לדור הרפתנים, המדריכים והרופאים וכל העוסקים בענף אשר "לא ידעו את יוסף".

הרבעון "קתדרה" שיוצא לאור על ידי הוצאת יד יצחק בן-צבי – העוסק בתולדות ארץ ישראל וישובה ומופיע זה כבר השנה החמישית – מפרסם מחקרים ומאמרים על נושאים שונים הקשורים בנושא רחב זה בצורה מדעית ומעניינת אך מובנת גם לקהל הקוראים שאינו עוסק בכך כמקצוע. גם צורתו הגרפית הנאה של הרבעון והופעתו הסדירה ראויים לציון.

בחוברת המונחת לפנינו, "קתדרה" 18 תשמ"א, הופיע מאמר מאת יעקב שביט דן

זיווח למחשב

המען למשלוח הדו"חות וכן לברורים:
עינב, תל-אביב 61130, ת.ד. 13024
טל: 03 484166, לפנות ללשכת הבקר